

Nr 473.

Av herrar **Cassel** och **Domö**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 159 föreslås vissa förenklingar i förfarandet vid jorddelningsförrättningar. Därigenom skulle kunna tillgodoses ett gammalt önskemål att göra dessa förrättningar snabbare och mindre kostsamma för sakägarna. Förslaget är därför i stort sett mycket tilltalande. Att genom förslaget lantmätarnas befogenheter vidgas kan med hänsyn till denna kårs traditioner och höga kompetens knappast inge några betänkligheter.

Beträffande ett par punkter vilja vi emellertid framställa vissa erinringar.

Den föreslagna anordningen, att biträde av gode män vid förrättningar enligt jorddelnings- och fastighetsbildningslagarna aldrig skall vara obligatoriskt, har väckt viss oro. Trots att såväl förrättningsmannen som sakägarna om de så vilja kunna påkalla biträde av gode män kan det nämligen inträffa att tvister av invecklad beskaffenhet komma att bli avgjorda utan att gode män närvara. För att säkra lekmannainslagets inverkan vid dessa förrättningar är det enligt vår mening angeläget att riksdagen på ett omisskännligt sätt ger till känna sin uppfattning att lantmätaren bör ha att tillkalla gode män så snart det gäller avvägningsproblem eller värderingsfrågor som icke äro av helt obetydlig art. Den samverkan som sedan århundraden förekommit i jorddelningsfrågor mellan lantmätare och gode män är så värdefull att dess fortbestånd icke får äventyras.

Ägoutbyte kan otvivelaktigt vara ett smidigt instrument som rätt förvaltadt innebär betydande fördelar. Det gäller emellertid att avväga å ena sidan det allmännas intresse att genomföra jordpolitiska syften och å den andra sidan jordägarens krav på tryggad besittning av sin jord.

Enligt stadgandet i första kapitlet 1 § 2 stycket jorddelningslagen skall laga skifte och därmed också ägoutbyte anses ske utan någon delägars förfång då förrättningen för fastighet som ingår däri icke länder till minskning i värde utöver vad som i vissa avseenden kan föranledas av särskilda stadganden i lagen. Sådana särskilda stadganden utgöra reglerna om att skillnaden i uppskattningsinnehåll icke må överstiga viss procentsats av den fastighets uppskattningsinnehåll, från vilken ägovidd med det högre uppskattningsinnehållet skall tagas. Med tillämpning av dessa regler skulle man kunna komma därhän att ägoutbytet ansåges ske utan förfång så snart procentsatserna icke översteges. Emellertid kunna fall inträffa då hänsyn böra tagas även till andra omständigheter än sådana som kunna betecknas såsom förfång i lagens mening. Som lantmäteristyrelsen i sitt remissyttrande framhållit synes det för att tillgodose jordägarnas intressen riktigt att utbyta det i förslaget använda uttrycket förfång mot det

2 *Bihang till riksdagens protokoll 1951. 3 saml. Nr 469—473.*